

Методичні рекомендації при роботі з пестицидами і агрохімікатами

З метою зведення до мінімуму негативної дії пестицидів і агрохімікатів на людей та довкілля систематично ведуться роботи щодо їх вдосконалення. До застосування не допускаються препарати без всебічного вивчення дії на теплокровних тварин, корисних комах, мікрофлору ґрунту, персистентність та ін. Розробляються правила щодо техніки безпеки при роботі з кожним препаратом та регламенти їх застосування.

Для уникнення можливого негативного впливу пестицидів на людину і навколишнє середовище необхідно суворо дотримуватись правил техніки безпеки при роботі з ними, що викладені в “Державних санітарних правилах ДСП 8.8.1.2.001-98, «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві”.

Відповідальність за охорону праці і техніку безпеки при роботах з пестицидами покладається на керівників господарств і організацій, що їх організують. Вони повинні пройти навчання і отримати відповідне посвідчення.

До всіх видів робіт, пов'язаних із застосуванням пестицидів, робітники повинні допускатися по наряду при наявності посвідчення про спеціальну підготовку та медичної книжки встановленого зразка Особи, що залучаються до роботи з пестицидами безпосередньо, щорічно в обов'язковому порядку проходять медичний огляд, навчання, і Держпродспоживслужбою видається їм допуск на право роботи, пов'язаної з транспортуванням, зберіганням, застосуванням та торгівлею пестицидами і агрохімікатами.

Керівник роботи зобов'язаний познайомити осіб, що залучаються до роботи з пестицидами, з їхньою характеристикою, особливостями дії на організм людини, засобами застереження, виробничої і особистої гігієни, дати інструктаж із техніки безпеки і правил пожежної безпеки, ознайомити із заходами надання першої допомоги при отруєнні пестицидами тощо.

Завчасно, але не менше чим за дві доби до початку проведення кожної хімічної обробки, адміністрація господарств сповіщає населення, власників суміжних сільськогосподарських угідь та об'єктів про місця, строки і методи застосування пестицидів. У період проведення робіт у радіусі 200 м від меж ділянок, що обробляються, повинні бути встановлені попереджувальні написи.

Основні вимоги щодо техніки безпеки при роботі з пестицидами

- До роботи з пестицидами не допускаються особи віком до 18 років, вагітні і жінки годувальниці, громадяни пенсійного віку а також особи, що мають медичні протипоказання (різні види хронічних захворювань, викладені у спеціальному переліку).

- Тривалість робочого дня при роботі з високотоксичними пестицидами – 4 год. (з доопрацюванням 2 год. на роботах, що не зв'язані із пестицидами), із менш токсичними – 6 год.

- Особи, що виконують роботи, пов'язані з контактом із пестицидами, обов'язково повинні користуватись засобами індивідуального захисту, якими їх забезпечує організація, що відповідає за проведення цих робіт. Підбір індивідуальних засобів захисту проводиться в кожному конкретному випадку залежно від властивостей препаратів, а також характеру роботи.

- Для захисту організму від потрапляння пестицидів через шкіру, органи дихання, слизові оболонки тощо за кожним працюючим на період робіт відповідно до “Норм безкоштовної видачі спецодягу, спецвзуття, запобіжних пристосувань” закріплюють комплект індивідуального захисту, спецодягу, спецвзуття, респіратор чи протигаз, захисні окуляри, рукавиці. Адміністрація господарств забезпечує видачу, прання, знезаражування спецодягу, взуття та інших засобів індивідуального захисту.

- З метою захисту організму від потрапляння пестицидів через органи дихання необхідно використовувати протигазові респіратори (РПГ-67) із відповідними патронами, універсальні (РУ-60М), промислові протигазу із змінними коробками, протипилові респіратори (Ф-62Ш, У-2К, “Пелюсток”, “Астра-2”).

- При обпилюванні, обприскуванні, протруюванні насіння високошкідливими препаратами (1-ї, 2-ї груп за показниками шкідливості, леткості) необхідно використовувати респіратори РУ-60М і РПГ-67 із протигазними патронами. Для захисту від ртутьорганічних препаратів необхідно застосовувати протигазний патрон марки “А”, для фосфор-, хлор- та інших органічних сполук – протигазний патрон марки “А” з герметичними окулярами типу ПО-2.

- Щоденно після роботи гумові лицьові частини протигазів і респіраторів повинні бути ретельно промиті теплою водою з милом і продезинфіковані спиртом чи 5%-м розчином марганцевокислого калію, після чого їх необхідно промити чистою водою і висушити. Спецодяг необхідно очистити від пилу механічним способом і провітрити. Періодично його перуть у міру забруднення, але не раніше як через шість робочих змін. Не допускається зберігання спецодягу в житлових приміщеннях та на складах для пестицидів.

- Не ближче як за 200 м від місця роботи з пестицидами (з навітряного боку) необхідно обладнати майданчики для відпочинку, приймання їжі, з бачком для питної води, умивальником, милом, шафкою для аптечки першої долікарської допомоги та індивідуальними рушниками.

- При всіх видах робіт з пестицидами керівник робіт стежить за станом і самопочуттям працюючих. При першій скарзі працюючого він зобов'язаний звільнити його від подальшої роботи і надати першу допомогу, викликати лікаря.

- Працюючі з пестицидами повинні суворо дотримуватись правил особистої гігієни. Під час робіт забороняється їсти, пити, курити, знімати засоби індивідуального захисту. Усе це можна робити на спеціально обладнаному майданчику після ретельного миття рук, порожнини рота і носа.

- Пестициди необхідно застосовувати лише у разі необхідності, дотримуючись регламентів, рекомендованих “Переліком...” та рекомендаціями.

- Обприскування рослин пестицидами в жарку погоду необхідно проводити в ранні чи вечірні години, коли утримується нижча температура, мала інсоляція, мінімальний вітер. Це дозволяє підвищити ефективність обробок, зменшити нецільові витрати пестицидів, їх знесення за межі площ, що обробляють, і розсіювання в атмосфері.

- Не допускається обприскування посівів сільськогосподарських культур, розташованих з навітряного боку щодо площ, на яких вирощують овочі, фрукти, проводять ручні роботи чи збирають урожай. Санітарно-захисна зона в даному випадку повинна бути при наземному обприскуванні не менше 300 м, авіаційному – 1000 м. Забороняється також авіаобприскування рослин в радіусі до 1000 м від населених пунктів, тваринницьких ферм, а також у радіусі 2000 м від водойм рибогосподарського користування. Обприскування культур поблизу населених пунктів слід проводити при напрямку вітру від населеного пункту.

- Важливим заходом профілактики отруєння є дотримання строків безпечного виходу людей на площі, оброблені пестицидами. Строки виходу людей на оброблені пестицидами площі для проведення ручних і механізованих робіт щодо догляду за рослинами для кожного препарату наведені в “Переліку...” та додатках до нього.

- Для обмеження забруднення пестицидами рослинницької продукції необхідно суворо дотримуватись встановлених для кожного препарату регламентів.

- З метою уникнення отруєнь населення і домашніх тварин проведення авіаобробок лісів необхідно погоджувати з органами санітарного нагляду і місцевими Радами. При цьому встановлюється санітарно-захисна зона між оброблюваними насадженнями, населеними пунктами, водоймами, місцями відпочинку людей. На віддалі 200 м від кордону оброблюваного поля на вхідних і вихідних дорогах встановлюються попереджувальні знаки встановлених зразків, в яких вказуються допустимі строки випасу тварин, сінокосіння, відвідування лісу людьми, збирання ягід, грибів, лікарських рослин, строки можливого проведення робіт. Лісгоспи за 10 днів до початку проведення обробки повинні повідомляти про це через пресу, радіо, інші засоби повідомлення населення, заготівельні та інші організації, а також бджолярів.

- Пестициди повинні надходити на склади в тарі, що відповідає нормативно-технічній документації, і мати необхідне маркування на кожній пакувальній одиниці: підприємство-виробник і його товарний знак; найменування препарату і вміст діючої речовини у процентах; група пестициду; знак небезпечності; маса нетто; номер партії; дата виготовлення; позначення нормативно-технічної документації; надпис “Вогнебезпечно!” або “Вибухонебезпечно!”, якщо препарат має ці властивості. На тарі повинна бути попереджувальна смуга, відповідна групі пестициду: червона – гербіциди; біла – дефоліанти; чорна – інсектициди та нематодциди; зелена – фунгіциди; синя – протруйники; жовта – зооциди. До кожної затарованої одиниці додається або наноситься на тару інструкція щодо застосування препарату.

- Перед початком робіт на складі необхідно провести 30-хвилинне очищення повітря за допомогою вентилятора, а при його відсутності – провітрювання приміщення.

- Робота на складах виконується обов'язково із застосуванням засобів індивідуального захисту, що відповідають властивостям препаратів, які там зберігаються.

- Обпилювання рослин наземною апаратурою допускається при швидкості вітру до 3 м/с; обприскування з використанням вентиляторних обприскувачів допускається при швидкості вітру до 3 м/с (дрібнокраплинне) і до 4 м/с (великокраплинне), а із використанням штангових тракторних обприскувачів - при швидкості вітру до 4 м/с (дрібнокраплинне) та 5 м/с (великокраплинне). Авіаційне обприскування апаратурою допускається при швидкості вітру до 3 м/с (дрібнокраплинне) і до 4 м/с (великокраплинне).

- Робочі рідини необхідно готувати на спеціальних розчинних вузлах чи заправних майданчиках.

- Перед початком робіт із приготування робочих рідин необхідно перевірити справність змішувачів, наявність у міст косях фільтрів, стан мішалок та ін.

- Доставку пестицидів до місця призначення і заправлення обприскувачів необхідно здійснювати за допомогою спеціально обладнаних або пристосованих заправників. Наповнювання місткостей контролюється рівнеміром. Забороняється відкривати люк і перевіряти заповнення місткості окомірно, а також наповнювати обприскувачі без наявності в них фільтрів

- При заповненні місткостей обприскувача, обпилювачів або іншої апаратури необхідно знаходитись з навітряного боку. Не можна допускати потрапляння пестицидів на взуття, одяг і відкриті частини тіла. При випадковому потрапленні на відкриті частини тіла пестицидів їх необхідно видалити за допомогою ватних тампонів, а потім обмити ці місця водою з милом.

- Кількість препаратів на робочому майданчику не повинна перевищувати денну норму використання. Забороняється залишати без охорони пестициди, робочі рідини та тару.

- При обробці поля пестицидами необхідно уважно стежити за роботою машин, якістю обробки. Не допускати огривів, подвійних обробок, перевитрат препаратів та ін.

- Концентрація пестицидів у робочій зоні не повинна перевищувати допустиму.

- Протруювання насіння і садивного матеріалу проводять у спеціально призначених приміщеннях при наявності в них вентиляції. Пункти протруювання повинні бути розташовані не ближче як за 200 м від житлових та тваринницьких приміщень, джерел водозабезпечення, місць зберігання продуктів харчування, фуражу та приймання їжі і води. Насіння протруюють на спеціальних і справних машинах. Протруювати насіння ручним перелопачуванням і перемішуванням категорично забороняється.

- Забороняється використовувати протруєне насіння для харчових цілей, на корм тваринам, птиці.

- Затарювати і перевозити протруєне зерно до місця сівби дозволяється тільки у мішках із щільної тканини, синтетичної плівки, у крафт-мішках з надписом : “Протруєно”.

- Категорично забороняється перевозити людей на транспортних засобах із протруєним зерном або тарою з-під нього.

- У зв'язку з широким використанням пестицидів у приватних господарствах при їх застосуванні потрібно також дотримуватись вимог, що містяться у “Переліку...”, де вказуються препарати та регламенти їх використання. Застосовувати препарати у приватному секторі, не вказані у “Переліку...”, категорично забороняється. При придбанні пестицидів для приватного сектора слід дотримуватись розрахунків їх потреби, не створювати запасів. У разі їх залишків дуже важливо дотримуватись безпеки зберігання в домашніх умовах. Їх треба зберігати у нежитлових приміщеннях, під замком у недоступних для дітей місцях. Забороняється використовувати для зберігання пестицидів пляшки з-під алкогольних та інших напоїв. На тару, в якій зберігаються пестициди, наклеюють етикетку із зазначенням назви препарату, вмісту діючої речовини в процентах, призначення, норми витрати та ін.

- Для обробки рослин на присадибній ділянці потрібно користуватись ранцевим обприскувачем, а також засобами індивідуального захисту.

- При суворому дотримуванні регламентів застосування пестицидів у народному господарстві, дотриманні вимог санітарних норм і правил при роботі з ними забезпечується не тільки захист рослин від шкідників, хвороб та бур'янів, а й охорона здоров'я населення і навколишнього середовища.